

REDACTOR  
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA  
BLAJ—JUDETUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE  
INAPOIAZĂ.

# Unirea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 50 Lei

Pe 6 luni . . . 26 Lei

Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 3 lei de șir garmond.  
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

## Un răspuns.

— Câteva constatări în legătură cu scrisul mai nou al d-lui N. Iorga —

de Un tânăr Român unit.

D-l profesor N. Iorga a învrednicit de un răspuns deosebit articolele mele din această foaie, publicând articolul: *De vorbă cu un tânăr „unit“* în n-1 277 (7 Decembrie) al ziarului „Neamul Românesc“. În acest articol ilustrul profesor persistă în cunoscutul său punct de vedere de a ține la ortodoxie ca la forma religioasă tradițională a neamului nostru. „Va fi fost ce va fi fost ortodoxia“ — serie dsa — „până am primit-o noi. Dar când am primit-o și am prefăcut-o după firea noastră, când am străbătut-o de sufletul nostru... ea face parte din averea acestei nații. Nu apărăm în ea dogme (ce zic la aceasta teologii noștri din Cernăuți, cari l-au proclamat doctor în teologie pe d. Iorga și ce zice mai ales noul Ahile al pravoslaviei române, d. R. Căndea? — N. Red.), în care eu cred, că nu se poate închide taina tainelor, ori câte sinoade s'ar trudi să o facă, nici forme ale ritului, pe care o vreme le face și o vreme le poate schimba...“

Fie, să admitem și acest nou punct de vedere al d-lui Iorga, deși el sub raport religios este imposibil, deoarece religia e sau închinarea nevăzută a spiritului omenesc înaintea lui Dumnezeu (credința), sau închinarea văzută în formele cutari sau cutari ale ritului (liturghie, sacramente, sacramentale). Altceva nu se mai poate.

Cu toată lecția, pe alocuria admirabilă, ce mi-o dă savantul nostru profesor, eu și toți cei ce și-au făcut studiile la marii dascăli ai Blajului știm, că o formă religioasă tradițională, adecă permanentă, la Români nu există. „Legea strămoșească“, inventată de câțiva sectari în timpul din urmă, este o iluzie. Discutând asemenea idei, agerul I. M. Moldovanu în a sa „Spicuire din istoria bisericească a Românilor ardeleni“ (pag. 23) întreabă: „Care este dară legea părintească a Românilor? Etnicismul greco-roman sau cultul lui Mitras? Crezul niceno-constantinopolitan sau catehismul lui Rákóczi? Religionea unită sau cea ortodoxă?“ Întrebări foarte legitime și firești, deoarece religionea e în rândul întâiu chestie de convingere individuală și numai apoi de tradiție, de moștenire și de orice altceva.

Iată, pentruce credem noi, că tocmai pentru a însănătoși pe frații bolnavi, de cari amintește și d-l Iorga și pentru a le sugera o credință neclătită în dogme și o alipire nesguduită la rânduelile înțelepte ale sinoadelor ecumenice (de cari ne mirăm, că marele istoriograf arată așa de puțină considerație), trebuie să căutăm leacurile tămăduitoare acolo unde ele singur se află: la „Roma papală“.

Biserica ortodoxă cu durere vedem, că nu întreprinde aproape nimic de seamă pentru regenerarea sufletelor în general și pentru sal-

varea elementului românesc în special. În Macedonia această biserică ne lasă frații pradă grecismului, în Iugo-Slavia pradă sârbismului, în Bucovina și Basarabia, până bine de curând, pradă rusismului, iar în vechiul regat pradă sectarismului sau indiferentismului religios. Recunoscând aceste adevăruri, altă dată dsa scria: „Dar Cazacii Țării pravoslavnic au fost totdeauna stropiți cu aghiasma de binecuvântare a clerului moldovean sau muntean, și mitropolii, episcopii, arhierii în odăjdii și-au făcut o datorie să steie la începutul drumului triumfal, străbătut de acești cerșitori. În anumite împrejurări ne-am apropiat de moartea națională și prin pravoslavnica noastră“. (Vezi N. Iorga, Cuvinte adevărate, București, Minerva 1904 pag. 85).

Pentru a deveni un popor model, cum atât de stăruitor și laudabil dorește ilustrul profesor, e neapărată nevoie să avem instituții de model și în rândul întâiu o adevărată biserică creștinească. Așa cum suntem acum, suntem creștini mai mult numai cu numele. Faptele și cugetările ne arată orice altceva afară de creștini. Dar cu patriarhi ecumenici, cari își părăsesc turma credincioasă în ghiarele lupilor sfâșietori, tocmai când această turmă are mai mare nevoie de sprijin și apărare, încât e nevoie să intervină străini ca nunțul Marmaggi ș. a., mai departe cu mitropolii cari atât în vreme de primejdie cât și în zile de pace țin totdeauna cu cel mai tare și îndeamnă chiar în pastorale pe ostașii noștri să capituleze înaintea inamicului, „fiind acesta foarte uman și civilizată“, — trebuie să vadă orișicine, că nu se poate întreprinde nici o operă măreață de regenerare a sufletelor în general și de salvarea elementului românesc în special.

Fiindcă însă în cele din urmă d-l Iorga dorește pacea și nu mai voeste să tulbure conștiința „celor puțini“ (a „uniților“), să o dorim și noi și să n'o mai tulburăm cu nimic. Nici articolele pe care le-am scris nu le scrieam, dacă marele nostru dascăl d-l N. Iorga nu ne provoca direct, la sfârșitul articolelor sale „Roma papală și România“ pe noi tinerii „uniți“ să ne spunem cuvântul. Ni l-am spus. Credem, că fără nici o supărare și în terminii cei mai românești și cei mai creștinești. Savantul nostru istoriograf va ști de bună seamă, că noi niciodată n'am provocat certe. Nu noi am invadat parohiile fraților noștri cu broșuri agitatorice ca ale părintelui Terenție și ale altor anonimi și pseudonimi. Nu noi am provocat scandalul dela Ocoliș, Feiurd șcl. Nu noi am strigat „cu ușile și ferestile deschise“, că „nu ne vom da odihna oaselor până ce nu vom aduce pe toți frații în ocolul nostru“. Nu noi, ci alții.

Noi am dori să ne putem vedea, neîmpiedecați, de imensa problemă a refacerii morale a sufletelor, atât de sdruncinate de cataclismul războiului. — Atât.

## † Canonicul Ștefan Pop

1860—1922.

Lunia trecută, în 11 Decembrie c. s'a stins la Blaj canonicul Ștefan Pop, la vârstă de 62 ani.

Deși suferind de multă vreme de o boală de inimă care-l împiedeca dela orice activitate mai obositoare, moartea lui a venit totuș pe neașteptate. Lumea se obișnuise cu traiul său retras — de ani de zile abia mai părăsise doar locuința sa canonică — și fiindcă în conversațiile pe cari păr. Ștefan Pop le angaja cu atâta plăcere, din fereastra locuinței sale, cu cunoscuții cari înțelegeau să-i jertfească câteva clipe, părea de obicei mai bine dispus și mai resistant decum era în adevăr, s'au găsit destui cari socotiau boala lui mai mult ca o ipocondrie. Moartea lui a convins acum desigur pe toți, că păr. Pop avea toate motivele, să se socotească bolnav. Era într'adevăr mai bolnav de oum și-o inchipuia singur, fiindcă în dimineața zilei când s'a sfârșit nici prin minte nu i-a trecut, că aceasta-i va fi ziua din urmă.

Născut în Șardul-unguresc, din o fruntașă familie de preot, mutată mai târziu la Mihalț, adurmitul în Domnul a îmbrățișat și el cariera preotească. Ca absolvent de teologie a intrat în serviciul cancelariei arhidiecezane, unde a trecut prin toate treptele, pentruca din director de cancelarie la 1904 să ajungă în sfârșit membru al capitolului mitropolitan. Inclinat dela fire spre o viață retrasă, determinată mai apoi și prin boala care și-a ridicat capul destul de curând, canonicul Ștefan Pop n'a făcut nicicând vâlvă în jurul său. Ceice l-au cunoscut însă în anii mai buni ai vieții sale, spun că a fost un muncitor harnic și destoinic. Numai așa se și poate explica faptul, că mitropolitul Vancea l-a ținut atâta vreme aproape de sine.

La înmormântarea sa de Joi a participat Blajul întreg cu toate școlile sale, dându-i din plin onorurile cuvenite situației înalte pe care a avut-o în biserică noastră. La prohodul pontificat de vicarul general al mitropoliei, păr. Dr. Izidor Marcu, a vorbit frumos canonicul Dr. Victor Macaveiu, insistând asupra scopului suprem al vieții, spre care trebuie să tindem cu toții.

Potrivit bunei tradiții a Blajului nostru, păr. Ștefan Pop a lăsat întreagă agoniseala vieții sale ca fundațiune pentru scopuri de binefacere, dovedind prin aceasta — mai mult poate decât prin orice altceva — că sufletul său a fost încălzit de aceleași ideale frumoase și înălțătoare, cari au stăpânit pe toți fiii buni ai acestui orașel de cultură românească și creștinească.

Odihnească în pace!

**Declarațiile ministrului Banu.** Duminica trecută s'a deschis la București congresul „Uniunii comunităților evreiești” din țara întreagă. Cu acest prilej d. ministru Banu a făcut o seamă de declarații de mare importanță pentru viitorul regim al cultelor. Ele s'au făcut în numele guvernului și astfel spusele dlui ministru al cultelor ne desvălesc neapărat concepția de care e stăpânit guvernul în ce privește acest delicat punct al constituției viitoare.

„Pentru statul român, în clipa când își croește un nou așezământ fundamental — a spus d. ministru C. Banu — chestiunea confesională e de o importanță capitală. România de azi nu mai e cea de ieri și de aceea greșesc aceia cari văd chestiunea confesională sub aspecte străvechi. Guvernul și comisia constituțională s'au condus de ideile cele mai largi. Poate fi deci sigur oricine, că drepturile câștigate vor fi respectate, căci îndărăt nu putem merge, ci tot înainte. Omenirea a ajuns azi la anumite bunuri morale, pe care nici o națiune nu poate să le neglijeze”.

Făcând apoi pomenire de „legea interconfesională” care va garanta „deplină autonomie și libertate confesională”, d. ministru a ținut să mai adaugă: „Nu e păcat mai mare decât ingratitudea și noi nu putem uita, că dv. (Evreii! N. Red.) ați sângerat alături de noi în 1913 și în marele războiu”.

Nu cunoaștem proiectul acestei „legi interconfesionale”, fiindcă — într'o vreme când „sf. Sinod” îl discută cu săptămânile — bisericii noastre nu i-s'a făcut cinstea de a i-se arăta măcar acest proiect. Ne place totuși să credem, că d. ministru Banu, care, împreună desigur cu întreg guvernul, nu poate uita „jertfele de sânge” aduse pentru neam și țară din partea Evreilor, va ști să-și aducă aminte și de jertfele — poate ceva mai însemnate decât acele ale aderenților dlui Niemirrower — fiilor bisericii noastre, care pe lângă „autonomie și libertate” pretinde și cea mai deplină paritate confesională.

Și dacă, după cum foarte bine a spus d.

ministru, „sunt greșiți cei ce văd chestiunea confesională sub aspecte străvechi”, nouă Constituție neapărat va trebui să ne asigure acest „bun moral” al omenirii, „pe care nici o națiune nu poate să-l neglijeze”.

## Un trist pomelnic.

— Sau: Ce a făcut ortodoxia românească. —

Răspunzând unor îngăimări ale ziarului „Infrățirea” din Cluj, „Albina” din București publică sub titlul: „Ce a făcut ortodoxia?” următoarele constatări, menite a pune în adevărata ei lumină mult trâmbițata „operă culturală și națională” a ortodoxismului român.

Iată deci ce a făcut această ortodoxie.

1. Ortodoxia românească ne-a ținut veacuri întregi sub jugul slavonismului și ea a fost unul din principalele elemente de grecizare a vieții publice din principatele române.

2. În numele ortodoxiei românești naționale, tipografiile din cele două principate nu au tipărit în curs de 132 de ani nici o carte românească.

3. În numele aceleiași ortodoxii, jumătate dintre mitropoliții cari au păstorit biserica din Muntenia între anii 1605—1819, au fost greci.

4. În numele ortodoxiei românești naționale posedă patriarhia din Constantinopol în principatele românești 6 moșii, cea din Antiohia 6 moșii, cea din Alexandria 11 moșii, cea din Ierusalim 177 moșii, bisericile din muntele Sinai 57 moșii, cele din Macedonia, Epir, Tesalia și Albania 110 moșii, iar bisericile dela muntele Atos 186 moșii. În numele aceleiași românești și naționale ortodoxii erau închinat străinilor mai mult de 75 mănăstiri mari și bogate din Muntenia și Moldova cu 561 moșii, cari constituiau a cincea parte din teritoriile țării.

5. În numele ortodoxiei românești și naționale eșiau din țară sumele mari de bani câștigați prin munca aspră a țărânului român, pentru edificarea și împodobirea bisericilor, întemeierea și susținerea școlilor străine din răsăritul grecesc și se cheltuiau sume fabuloase

pentru tipărirea cărților de slujbă bisericească chiar și în limbile arabă și georgiană.

6. În numele ortodoxiei românești naționale a dat patriarhul Dosoftei ordin vlădicului bălgrădean Atanasie să nu îndrăznească a folosi limba românească în biserică. În numele aceleiași ortodoxii a fost afurisit în jumătatea primă a veacului trecut alfabetul latin.

7. În numele ortodoxiei românești naționale a năvălit în țările românești nesfârșita serie de greci, încât bunul patriot, cronicarul Neculce, striga plin de desperare: „Focul îl stingi, apa o iezuști și o abați în altă parte, vântul când bate te dai în lături într'un adăpost, soarele intră în nori, noaptea cu întunecimea ei trece și se face lumină, dar de grec să scapi, e cu neputință”.

## PRO DOMO.

Revizuirea cărțile administrației noastre, trebuie să constatăm, cu durere, că și până azi — în ultima lună a anului — se găsesc destui abonemenți, cu deosebire în eparhia Orăzii și a Gherlei, cari n'au plătit nimic pe întreg anul acesta.

Ii rugăm deci cu tot respectul să se achite, fiindcă altfel vom fi siliți să ne încassăm pretenșiunea pe altă cale, iar dela 1 Ianuarie nu le vom mai credita foaia sub nici un cuvânt.

Redacția și Administrația „Unirii”.

## Revistă bisericească.

Pe lângă condițiunile obișnuite, Preasfințitul Valeriu al Orăzii publică pe ziua de 19 Decembrie (sf. ierarh Nicolae, patronul eparhiei) *indulgență plenară*. Rugăciunile prescrise se fac pentru „propagarea sfintei credințe și înflorirea sfintei noastre biserici”.

În 3 Decembrie s'a făcut *inaugurarea solemnă a celui de al doilea an academic al universității catolice din Milano*. În discursul său de deschidere pâr. Gemelli, rectorul

## □ □ Foiața „Unirii”. □ □

### Dela Șișești.

Sub titlul „Casa părintelui V. Lucaciu”, d. Mrejeriu, vicepreședintele Camerei, publică în nr. 4427 al ziarului „Viitorul” câteva impresii dela înmormântarea părintelui Lucaciu, din cari reținem următoarele părți deosebit de duitoare:

... Dela gara Baia-Sprie până la Șișești sunt 7 kilometri de drum singuratic. Urcuș și coborîș, printre livezi întinse de pomi. Sâniile cu cinstitori ai operei lui Lucaciu din toate părțile românimii, înoată prin zăpada căzută din belșug.

În mijlocul lor, încet, cei opt plāvani, aduc pentru totdeauna, în sătisorul sbubiumatei sale vieți și al mărețelor sale planuri, isbândite prin grele lupte și suferinți, trupul neînsuflețit al celui care a dat atâta suflet acestor ținuturi.

Înserează. Un strat gros de zăpadă nefrământat încă acoperă satul, așezat pe coaste și pe vale. Casele mărunte și împrăștiate, acoperite cu stuh, își fac impresia satelor Moldovei, de peste munți. Bărbați, femei și copii, cu suțele, așteaptă, în haina lor scurtă și mițoasă sosirea mortului scump, acel care în viață le-a vorbit, totdeauna, așa de frumos și așa de cald, despre țara, despre neamul, despre limba și despre drepturile lor pe pământul strămoșilor romani. Faptele părintelui trecuseră de mult în domeniul legendelor, iar mamele își adormeau copiii în acentele doinei lui Lucaciu.

Și gospodăriile și obiceiurile și limba oamenilor din Șișești sunt așa de asemănătoare cu cele din Moldova de Nord... O biserică monumentală cu un măreț turn, care răsare în zimbirea depărtatelor zări și o școală arătoasă, cu două sale de clasă, lângă biserică, încheagă gândul și fapta omului, care și-a închinat întreaga sa viață unui ideal: credință nebiruită în unitatea neamului prin cultură și încredere neclintită în izbândă, prin luptă hotărâtă dusă din amvon și de pe catedră.

Dacă scobori mai la vale, 500 metri, pe o cărare, încadrată de gard viu și mărginită de bogate livezi de pomi — drum de poezie, de reculegere și de sănătate fizică și morală, — vezi, tupilată sub acoperământul rece și greoiu de zăpadă, o căsuță țărănească, singuratică. E casa parohială. Tănuțită ea însăși, par'că a fost menită să încapă tainele unui neam întreg, simbolizat de sufletul și opera lui Lucaciu. Dintr'o tindă mică și joasă se poate intra, la dreapta, într'o sală mai mare, care comunică cu o cameră mică, în fund. În stânga tindei se află altă cameră, ceva mai mică ca cea din dreapta: iar prin fundul tindei se poate intra în a patra cameră mică, în care dormea, de obicei, vara, părintele.

Prin ferestrele mici ale acestei joase căsuțe țărănești a eșit atâta lumină și atâta căldură pentru neamul românesc, prin acțiunea unui om așa de hotărât în slujba adevărată.

Din lucrurile sale a rămas doar tabloul cu deputații români, între care și Vasile Lucaciu, cehi și sârbi din parlamentul dela Bu-

dapesta (1906—1911). O bucătărie în curte și un grajd întregesc toată gospodăria sărăcăcioasă, în care a trăit părintele. El a făcut biserică și școală monumentale: folosul general îl preocupă, și nu înlesnirea sa.

În camera mare a căsuții sale s'au adunat, de multeori fruntașii Ardealului de au primit sfat, îndemn și îmbărbătare în lupta pentru apărarea drepturilor Românilor...

Acum... O lună plină își aruncă razele palide, plângătoare, pe zăpada zămbitoare. Pomii de pe coaste, cu ramurile plecate de greutatea zăpezii, par'că plâng viața lor de ieri, atât de plină și însuflețită de acțiunea care a încetat. E un început de înțelegere a văduvirei și pustiului care urmează.

În marea biserică, clădită cu grelele sale ostenele, episcopii și clericii fac cele din urmă rugăciuni. D. ministru Moșoiu și deputații vechiului regat, cei ai Bucovinei, Basarabiei și Ardealului vorbesc în fața miilor de țărani despre vredniciile părintelui lor. Și când corpul neînsuflețit este coborît în adâncurile pământului, dela strana stângă, lumea ingenunche și hohote de plâns străbat departe în noapte. Au înțeles toți cei cari l-au cunoscut că se lipsesc de mult bine, de eurate sfaturi și de părintești învățături, cum n'au mai primit în viață dela alții. Și după ce lumea străină a plâns, multă vreme fiii sufletesti ai Părintelui Vasile au rămas, în gemunchi, de strajă, în jurul mormântului scump...

L. Mrejeriu.

universității a insistat asupra rezultatelor minunate din întâiul an, anunțând că de acum înainte universitatea va avea și facultatea de filosofie. Au urmat apoi două disertații festive (una din domeniul științelor sociale, iar cealaltă din domeniul filosofiei), după cari reprezentantul guvernului, ministrul Tangorra, a ținut să asigure pe conducătorii universității de întreagă simpatia pe care guvernul Mussolini o are față de activitatea acestei înalte școli italiene.

Pentru a ușura mizeriile pe cari le îndura populația creștină din Levant, Papa a trimis mai nou telegrafic 150,000 Lire reprezentanților săi din Sicilia și Syria. O altă importantă acțiune de caritate a sf. Părinte este că a plasat în palatul său din Castelgandolfo 4000 de orfeline armenese, amenințate să rămână fără orice adăpost.

Pe urma apelului călduros al sf. Părinte al Romei, *colecta pentru ajutorarea Rușilor înfometate* se desvoltă în una din cele mai însemnate acțiuni de caritate, din câte cunoaște istoria. Din toate părțile lumii sosesc la Vatican, zi de zi, sume cari sunt o grăitoare dovadă că cuvântul Papei a aflat resunet în sufletul mijloanelor de credincioși. Toate colectele se publică la loc de frunte în „Osservatore Romano”. Din ultimele liste reținem cele mai însemnate, cari sunt următoarele: arhidieceza de Malines (Belgia) — 100,000 Lire; dieceza Derry (Irlanda) 94,219.23 Lire; dieceza de Bruges (Belgia) — 187,482.25 Lire; dieceza de Lille (Franța) — 73,250 Lire; dieceza de Rochester (Statele Unite) — 187,904.15 și arhidieceza de Boston (Statele Unite) 663,000 Lire (30,000 dolari). — Sperăm, că biserica noastră încă va ști să însemne ceva în aceasta minunată acțiune mondială.

Sf. Scaun al Romei a creat de curând o nouă delegatură apostolică în Africa sudică, cea mai bună dovadă că activitatea misionară, redusă mult în cursul războiului, a luat de nou un puternic avânt.

Săptămâna trecută s'a închis prin decret regal, sesiunea ordinară a sf. Sinod din București. Comunicatele ce s'au dat asupra lucrărilor lui au fost de astădată foarte laconice, așa că nu se prea știe ce hotărâri s'au luat. Se vede, să proiectul de lege menit să normeze în noua Constituție raportul confesiunilor către Stat, așa — numita „lege confesională” cum îi zic comunicatele cari zile de rând au pomenit de discuțiile mari ce s'au făcut asupra ei — nu prea convine celor care nu se pot împăca cu gândul, că a trecut vremea privilegiilor, pe cari țin cu tot prețul să le asigure bisericii ortodoxe.

Intr'un număr mai nou al „Universului” găsim un lung articol de propagandă a „Asociației tinerelor femei creștine” (faimoasa Y. W. C. A.), semnat Alice S. Voinescu. Intre altele ni-se spune în el, că această secție română stă sub conducerea doamnei Maria Filipescu și că „la începutul fiecărui an programul ei e supus controlului I. Preasfinției Sale mitropolitului”. Sprijinul statului încă nu-i lipsește acestei asociații; îl primește dela ministerul muncii. — Sub scutul și ocrotirea bisericii ortodoxe asistăm deci la „evoluția” ortodoxismului „strămoșesc” spre cea mai desăvârșită protestantizare, făcută cu ajutor dela stat! Și totuși singurul dușman al ortodoxismului este catolicismul!

Citim: „Biserica sovietelor din Rusia a canonizat pe Tolstoi, așezându-l între sfinți și ordonând ca ziua lui să fie serbată alături de ceilalți sfinți din biserica ortodoxă”. — Il va accepta și pravoslavia română?

La Praga s'a constituit un sinod al bisericii ruse ortodoxe, din care fac parte mitropolitii, episcopii și arhierii ruși refugiați în Cehoslovacia. Sinodul constituit va căuta să lupte contra influenței bolșevicilor în străinătate.

## Săptămâna politică.

Parlamentul liberal înmulțit, nu se știe până când, cu aderenții partidului țărănesc, a început discuția asupra Mesajului și ea se urmează în mijlocul unei indiferențe din cele mai mari. Oratorii inserși din partea opoziției nu se prezintă la cuvânt și astfel suferind alternarea tradițională a unui orator pro și a altuia contra, ședințele sunt suspendate în nădejdea unei zile mai bune, ca mâine.

— Săptămâna trecută s'a intrunit marea comisiune constituțională pentru a desbata proiectul menit a fi depus în curând pe biroul Senatului. Cum însă, în sensul hotărârii congruale, țărăniștii sunt decizi a părăsi parlamentul îndată ce se va aduce în discuție reforma constituțională, guvernul pare a nu se grăbi prea tare cu scoaterea opoziției din parlamentul în care abia a intrat o parte dintr'ansa.

— Pentru a peceetui fuziunea partidului democrat cu partidul național, d. Iuliu Maniu a fost la începutul săptămânii trecute în București, unde i-s'a făcut o primire din cele mai impunătoare. Programul dezvoltat din partea dsale cu prilejul acesta a făcut în toate cercurile cea mai bună impresie și numărul noilor membri din capitală se cifrează, afirmative, cu miile.

— Săptămâna viitoare, în 20 Decembrie, se va ține la Sibiu congresul partidului averescan, în care se va fixa atitudinea lui față de guvern și restul opoziției. Hotărârile se așteaptă cu mult interes.

— Discuțiile dela conferința păcii dela Lausanne se urmează cu multă nădejde. Ea a crescut cu deosebire pe urma unui diferend care s'a ivit între Turcia și Rusia sovietică, marea ei sprijinitoare de până atunci. Se dă totuși ca sigur că pacea nu va putea purta decât data anului 1923. Intre 25 Decembrie și 2 Ianuarie ședințele vor fi suspendate din cauza serbărilor apusene.

— În vederea conferinței financiare din Bruxelles, unde va fi să se aranjeze de nou — și se sperază definitiv — chestiunea reparațiilor, s'a ținut săptămâna trecută o conferință preliminară la Londra. Ea s'a terminat, fără să lase Germaniei cea mai mică nădejde, că sarcina ce i-s'a impus la Versailles îi va fi ușurată. Franța nici nu vrea să audă de așa ceva și se pare că Italia dlui Mussolini sprijinește pe deantregul această atitudine.

— Comitetul revoluționar al Greciei s'a mai potolit. Pe urma multor intervenții (intre cari foarte important acela al Papei), prințul Andreiu, unchiul regelui George, n'a fost osândit la moarte, ci numai degradat și exilat. Mai nou se anunță chiar, că s'ar fi hotărât că la pedeapsă capitală să nu mai fie condamnat nime altul dintre vinovații războiului.

— În Bulgaria s'a produs de curând o însemnată mișcare revoluționară. Ea a fost suprimată, și acum guvernul o exploatează pentru a dobândi învoirea puterilor spre a-și putea mări efectivul armatei.

Un tor diplomat se află la parohia unită din Satu nou de Jos p. Baia-mare (jud. Satu mare): Ștefan Murășan.

(34) 4-4

## Știri mărunte.

Un muzeu pentru odăjdii vechi bisericești. Săptămâna trecută s'a depus, din inițiativa dlui Iorga, pe biroul Camerei un proiect de lege pentru înființarea unui atare muzeu. El va cuprinde odăjdii scoase din uz ale bisericilor din cuprinsul țării. Intreținerea lui va fi în sarcina ministerului de culte, și afară de depozitul principal din capitală va putea avea și sucursale în diferitele centre bisericești, între cari proiectul înșiră și Blajul.

Locale. Măine, Dumineca săptămânii a zecea după înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrala d. Augustin Popa, profesor al Academiei de teologie, iar Marți, ziua sf. ierarh Nicolae, d. Victor Fodor, casier la administrația centrală capitalară.

— Cu o interesantă conferință asupra celor văzute la Paris a profesorului Dr. Coriolan Suci, cu o frumoasă declamație a profesoarei Maria Nemeș și cu un reușit quartet de fanfară condus de prof. Heltmann și-a inaugurat, Dumineca trecută, „Reuniunea femeilor române din Blaj” seria seratelor sale literare artistice. — Cele multe înainte!

— Sala de gimnastică a liceului va fi mâine sară ocupată de o reprezentare a cohortei cerceșilor noștri dela liceu. Contribuțiile servesc la alimentarea fondului lor și sunt binevenite.

O importantă comunicare. Un cercular mai nou al eparhiei noastre orădane publică următoarea comunicare importantă a ministerului instrucțiunii publice: „Avem onoare a Vă face cunoscut, că ministerul a dispus ca toate numirile de învățători la școlile confessionale să se facă numai în înțelegere cu autoritățile bisericești”. Poartă Nr. 109,589/922.

Dela comitetul central al Asociației s'a trimis, de curând, tuturor directorilor de despărțăminte o importantă circulară. Se insistă în ea cu deosebire căldură asupra unei întregi serii de acțiuni (prelegeri populare, înființarea de agenturi, biblioteci și case de cetire, șezători culturale, cursuri de analfabeți ș. a.) potrivite a ridica nivelul cultural al sătenilor noștri. Îndemnăm și noi la o muncă cât mai stăruitoare și ne place să credem că bunele intențiuni ale Asociației vor fi înțelese din partea tuturor cari pot să le ajute la realizare.

„Cartea Românească” continuă și în anul viitor 1923 concursurile cu premii pentru scrieri românești. Ele se ridică la suma de Lei 113,000. Prospecte detaliate cari cuprind subiectele și condițiunile de concurs, se pot avea dela direcțiunea acestei înșoțiri (București, bulevardul Academiei 3). Un exemplar se găsește și la redacția noastră.

Fondul „Vasile Lucaci”. La fondul cu acest nume, menit a servi pentru o a doua biserică unită în capitală, au contribuit până acum următorii: Mitropolitul Dr. Vasile Suci 1000 Lei; episcopii Dr. Iuliu Hosau și Dr. Alex. Nicolescu câte 500 Lei; E. Demetrescu-Mirea și G. Dănilă câte 300 Lei; Teod. Gherman, Virgil Popescu, Iuliu Popp, Dr. Zenovie Păclisan și arhierul I. Boroș câte 200 Lei; I. G. Neamțiu, V. Montani, L. Gherman, I. Daiianu, C. Demeter, C. Morandini, Popp și N. Costea câte 100 Lei; M. Ittu și V. Bratu câte 50 Lei; L. Spătaru 40 Lei. — Colecta s'a ridicat deci peste 5000 Lei și dacă inițiatorii vor ști s'o țină la suprafață se pot atinge sume frumoase, fiindcă scopul este din cele mai bune. O coală de subscripție stă deschisă și la redacția noastră.

Un ser împotriva minciunii. Din America se anunță, că un doctor din Texas ar fi descoperit un ser potrivit pentru a combate minciuna. Ar fi vorba de bromhidratul de scopolamină (un fel de alcaloid extras din atropină

și beladonă), care, injectat omului, îl face să cadă într'un fel de somnolență. În această stare de subconștiență, care paralizează imaginația, ea face pe individ, ca să nu spună decât adevărul și afirmative experiențele făcute în prezența magistraților și medicilor ar fi dat rezultate surprinzătoare. — Dacă lucrul se va adevări, ce nu prea credem, se va ajunge de sigur la descoperiri senzaționale, de cumva alți doctori nu vor găsi antidotul acestui venin compromișător.

**Concurs.** P. V. Ordinariat arhidiecezan publică, cu termenul de 31 Decembrie, concurs la parohiile *Dumbrău* (prot. Arieș), *Sănmărtinul de câmpie* (prot. Pogăceaua) și *Năoiu* (prot. Căntina).

— P. V. Ordinariat de Oradea publică, cu termenul de 1 Ianuarie 1923, concurs la parohia *Mociar* (prot. Holod).

† **Păr. Ioan Nossă**, preotul nostru din Bogdana, s'a stins la 8 Decembrie c. în anul 42 al vieții și 18 al preoției sale. — Afară de soție, îl deplâng 5 copii și număroase rudeni. — Odihnească în pace!

## Bibliografie.

### Au apărut:

**Ioan Bianu**, Pomenirea donatorilor Academiei române. Cuvântare ținută în ședința plenară din 1 Iunie 1922. București.

Este o îngrijită și luminoasă expunere asupra donațiilor (cu totul 57) făcute în cursul vremii acestei înalte instituții de cultură. Venitul lor anual face peste 2,600.000 Lei.

**Alexandru Lapedatu**, Comisiunea monumentelor istorice (Secțiunea din Transilvania și ținuturile marginase). Raport asupra lucrărilor din primul an de funcționare (1921—2). Cluj 1922.

**N. Batsaria**, Sărmana Leila. Roman din viața cadănelor. (Ed. „Cartea Românească”) București 1922. Prețul 22 Lei.

Se citește ușor și cu mult folos în ce privește îmbogățirea cunoștințelor referitoare la viața familiară a Moslimilor. Alăturarea fanatismului creștin de acela al aderenților lui Mohamed nu se face însă cu destul temei de adevăr și astfel partea din urmă a acestui interesant roman nu ni-se pare destul de naturală. O frumoasă copertă și tiparul elegant îi va asigura totuși o desfășurare relativ bună.

**Alphonse Daudet** — Ion Bârseanu, Niverneza. (Bibl. Minerva Nr. 26). București. 1922. Prețul 3 Lei.

**Louis Jacolliot** — Nic. Pandelea, În țara fachirilor. (Bibl. Minerva Nr. 27). București 1922. Prețul 3 Lei.

**Cuvântările M. Sale Regelui Ferdinand** către Academia română (1890—1921). București. 1922.

O minunată ediție de lux alor 7 cuvântări a M. Sale către Academia română, tipărită — din prilejul serbărilor încoronării — după indicațiile Academiei, de „Cultură Națională”. În fruntea lor este un frumos omagiu al Academiei înseși.

**V. S. Moga**, Notițe asupra vieții și lucrărilor agronomului P. S. Aurelian. București 1922. Prețul Lei 6.

**Ioan Georgescu**, Avram Iancu (Biblioteca Asociațiunii Nr. 105/6). Sibiu. Prețul 4 Lei. Scoasă din prilejul jubileului marelui erou național, această broșură cuprinde crâmpeie din viața și din vremea lui, redată cu îngrijirea obișnuită a secretarului literar al Asociațiunii noastre sibiene.

**Marian Sasu**, Pagini răslețe. Alba-Iulia. 1922. Prețul lei 3'50.

**Ioan Moldovan**, Paznicul Viflaimului. Blaj 1922. Prețul 2 Lei.

O piesă de Crăciun fără valoare literară, care pentru un auditoriu de țărani poate avea totuși destul succes.

„**Biserica Ortodoxă română**”. Revista sfântului Sinod. Anul XL Nr. 12 București. Prețul 10 Lei.

„**Ramuri**” — Drum drept”. An. XVI. Nr. 45. Revistă literară săptămânală sub direcția dlui N. Iorga. Craiova. Pe an 120 Lei.

„**L'Europa Orientale**”. Revistă lunară. An. II Nr. 8—9. Roma (Via Nazionale 89). Prețul 3 lire.

Intre articole mai mărunte, dar importante pentru cunoașterea Europei orientale, numărul acesta are, sub titlul „L'Unită nazionale della Romania alla conferenza della pace” și un studiu mai mare și foarte bine documentat asupra situației actuale a României. Autorul lui este Amedeo Giannini, unul dintre membrii comitetului de redacție al revistei.

„**Revue de sciences religieuses**”, An. II Nr. 4. Apare de 4 ori pe an sub conducerea profesorilor facultății de teologie a universității din Strasburg. Abonamentul anual 15 fr. (pentru străinătate 20 fr.).

„**Culisele**”, An. I Nr. 1. Revistă bilunară, ilustrată de teatru, muzică, artă. Director: Leonard Paukerow. Cluj. (Piața Unirii 5). Abonamentul 120 Lei pe an (ediție de lux 200 Lei).

„**Ghimpele**”, An. II. Nr. 1. Revistă bilunară satirică-umoristică. Oradea-mare (str. Sanișlău 23). Pe an Lei 120. Director: Moș Sfadă.

### Telefonul „Unirii”.

S. Târgul-Murăș. Aveți toată dreptatea. Nu credeam nici noi, că Conciliul provincial, urnit încă din toamna anului trecut (prin Noembrie 1921) să fie la sfârșitul acestui an încă așa de puțin pregătit. Să sperăm însă că noul an 1923 ne va aduce și acest important eveniment bisericesc.

C. Sibiu. Domnii dela oficiul ortodox, cari reproduc mai nou articolele dlui Iorga despre „Roma papală și România”, au scăpat, se pare, din vedere faptul că d. Iorga a revenit de atunci la sentimente mai bune, făcând un discret „mea culpa”. Noi cel puțin așa înțelegem cuvintele sale din urmă (din articolul „De vorbă cu un tânăr unit”), când spune că „nu va mai tulbura conștiința noastră, a celor puțini”. Li suntem recunoscători pentru acest gând, pe care l-am dori cât mai statornic și-l rugăm să creadă, că a făcut foarte rău când se gândise că e bine să producă tulburarea pe care a produs-o. Căci: iată acum frații dela Sibiu nu se mai pot liniști.

N. Varșiv și alții. Chităm bucuros abonamentul la acest loc, dar nu vă putem trimite, din cauza cheltuielilor, chitanță deosebită. La rațiuni vă puteți servi și de altfel foarte bine cu recipisa postală.

Bazua. Aranjat după dorință. S'au petrecut scrisorile.

B. Cristof. Abonamentul pe 1922 primit

## „Unirea”

nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănui.

Abonamente se pot face oricând!

## REUMATISMUL

gutta, artritisul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vară antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul, fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

## Banca Centrală

Pentru industrie și comerț soc. anonimă Cluj.

Secția Cereale.

**Cumpără tot soiul de cereale, păstăioase și sămânțe agricole (în special sămânțe de trifoi și luțernă) în orice cantitate,**

**oferind cele mai urcate prețuri de zi.**

Ofertele cu mostre să se adreseze

**BANCA CENTRALĂ**

pentru industrie și comerț s. a.

Secția Cereale

CLUJ.

Strada Regina Maria Nr. 1.

Telegrama: Centrala Cereale.

Telefon: 329.

(31) 7-9